

Patyrinėkime šiuos atrodytų visiškai nesusijusius reiškinius. Pirmasis natūraliai egzistuoja gamtoje, antrasis – sukurtas žmonių ir bando egzistuoti jų tarpe. Žaibas yra visiškai nekontroliuojamas, neprognozuojamas, o moralė kaip tik remiasi priešingomis funkcijomis.

Jei kas nežino žaibo prigimties, tai ji - noras iškrauti susikaupusią įtampą. Kur ir kada tai įvyks beveik nežinoma. Tačiau, negalima sakyti, kad žaibas visiškai neprognozuojamas. Paprasčiausiai jam pasireikšti yra per daug galimybių. Jos visos tokios panašios, o jei ir nevienodos, tai labai dinamiškai kinta. Niekas gerai nežino, kur kelyje nuo debesies susidarys tankesnis krentančių lašų srautas, o kur retesnis. Jeigu lauktum su fotoaparatu, kur nukreipti objektyvą jo įamžinimui, tikrai nepavyktų. Juk tarpai tarp blyksnių yra tokie reti palyginus su jų trukme, kad atrasti kažkokį dėsningumą būtų neįmanoma.

Dabar patyrinėkime moralę. Nesigilindami į jos apibrėžimą galime susitarti, kad tai tam tikrų elgesio normų rinkinys, kuris pripažintas visuomenės. Kaip atsirado moralė? Juk ji negalėjo būti sugalvota vieno žmogaus, kaip koks kūrinys, atradimas. Ji turėtų turėti tvirtesnius, nepriklausančius nuo vienos, kitos asmenybės pagrindus. Jeigu tos normos visuotinai

pripažintos, tai reikėjo laiko, kad tokiomis taptų. Gal būt, tai prasidėjo nuo dviejų žmonių santykių, bendravimo. Vienam nepatiko viena, kitam – kita. Lygiai taip pat buvo tokie dalykai, kurie abiem patiko arba nepatiko. Štai ir susitarė tie žmonės nepatinkančių dalykų vengti, nepraktikuoti, o patinkančius – nedrausti. Šie susitarimai ėmė augti, plėstis. Toleruotinių ir netoleruotinių dalykų grupėse daugėjo. Ne viskas taip sklandžiai susiskirstė į grupes. Kai kurie dalykai buvo taip stipriai įaugę į sąmonę, kad juos pripažinti netinkančiais reikėjo gana daug laiko.

Nors, prabėgus tiek daug laiko, beveik viskas turėjo būti suskirstyta į galimo ir negalimo kategorijas, taip neįvyko. Tarp pageidautinų dalykų atsidūrė tie, kuriuos vykdyti reikėjo ne savo noru. Iš kilo prieštaravimas. Kaip gali kitam pageidautinas dalykas man sukelti pasipriešinimą? Juk moralė tai visiems priimtini dalykai, o tai reiškia ir man. Kodėl autobuse turi užleisti vietą, jeigu ir pačiam norisi sėdėti? Ir jeigu visi ims užleidinėti, tai pasidarys grynas chaosas. Niekas negalės ramiai sėdėti, visi siūlys ir siūlys. Šioje vietoje moralė tampa bejėgė. Prasidėjęs aiškinimasis gali nuvesti į praeitį, kai jos dar nebuvo. Negi moralės laikymasis gali nuvesti žmones į tokią padėtį, kai geriau jos nebūtų? Taip iškyla prieštaravimas tarp to, ko reikia ir ko nori. Jeigu laikymasis ko reikia sukelia daugiau problemų, jis turi būti panaikintas. Laisvė ir prievolė yra grynai priešai.

Dabar grįžkime prie žaibo. Jeigu jam būtų nurodoma, kur jis turi trenkti ir kuriuo metu, tai jis taptų pavaldus moralei. Moralus žaibas niekada netrenks į futbolo rungtynių metu žaidžiančius futbolininkus. Deja, gyvenimas nėra toks moralus. Jeigu žvilgtelti toliau - sąžininga, dora verslininkė, besirūpinanti savo motinos sveikata, neturėtų su kūdikiu rankose nukristi nuo laiptų ir užsimušti. Tai jau visiškai nemoralu, neteisinga. Tai panašu į žaibą iš giedro dangaus. Lygiai toks pats atvejis, kai dvi mergaitės, eidamos geležinkelio bėgiais ir, pamatę priešais atvažiuojantį traukinį perėjo ant kitų bėgių, kur tuo pat metu lėkė kitas traukinys, kuris ir pasiėmė jų gyvybes. Ar tai moralu? Pagal visuomenės taisykles taip niekada neturėtų būti.

Kas tuomet yra tas gyvenimas? Ar jis visuomet moralus mūsų atžvilgiu?

Ar galima pasidaryti žaibolaidžius nuo neprognozuojamų žaibo trenksmų?

Ir ar jie yra visiškai neprognozuojami? Jeigu gyvenimas yra taisyklių rinkinys, kurį pakanka vykdyti ir nieko neprognozuojamo tau neatsitiks – ar jis vertas gyvenimo vardo? Ar žmogus neturi būti aukštesnis už žaibą? Juk jo panašumas į Dievą suteikia jam panašių galių. Jeigu moralės dėsniai negelbėja žmogaus nuo nelaimingų atsitikimų, gal jie yra per silpni? Žmogui su žmogumi susitarti jie dažnai padeda, o kaip su gamta? Jeigu neteisingai elgdamasis su kitu žmogumi gali nujausti, kas tau gali būti, kodėl taip negali vykti su gamta? Nors dabar žmogus bando valdyti viską, kas tik jo rankose, gamta parodo savo galias. Žiūrėdamas į mikropasaulį pradedi nematyti to, kas darosi panosėje. Tam turi atsitraukti į tokį atstumą, kad gamtos reiškiniai taptų pastebimi. Juk atomų pasaulyje negalėsi nustatyti, kada tau einant trenks žaibas, kada užpuls virusas ar atsitiks kita nelaimė. Vietoj to, kad apsisaugoti nuo neprognozuojamos gamtos, reikia būti jos draugu, kuri iš anksto tau praneš, kur, kada ir ką reikia daryti, kad nuo jos nenukentėti. Kas moko tų dėsnių? Kas, gerai, iki pat pagrindų, supranta gamtos, gyvybės dėsnius? Juk, besirūpindamas aukščiausio lygio gydymu, gali eidamas užkliūti ir pargriuvęs nebeatsikelti. Jeigu nevaldysi, nežinosi iš kur, kaip ir kada atsiranda žaibas,

tai moralės dėsniai, naudojantys prievartos, kontrolės, stabdymo mechanizmus nebepadės. Kartais turi būti laisvesnis už žaibą. Toks turi būti mūsų gyvenimas.

2006-06-29

09:45 - 10:38

Epilogas

Kai kam gali atrodyti, kad žaibas, tai yra laisvė, turi būti vietoj moralės.

Tai gana klaidingas supratimas. Pažvelgus į gyvenimą blaiviau, pamatysi,

kad jame viskas daugiau valdoma moralės normų, taisyklių. Visa tai sukelia apribojimus, įtampą, kliūtis. Ši įtampa niekur nedingsta. Ji paprasčiausiai kaupiasi, kol, pasiekusi išskrovos lygį, neprognozuojamai išsiveržia pro pačias silpniausias vietas. Žaibas ir moralė nėra tokie skirtingi dalykai. Įtampa, kurią sukelia apribojimai, kuria būsimus įvykius. Vadinasi, žaibas ir yra moralės pasekmė. Tie neprognozuojami įvykiai yra mūsų minties, laisvės suvaržymo rezultatai. Kuo labiau mes tai valdysime, tuo didesnė įtampa susikurs.

Kaip išspręsti šią problemą? Apsaugai nuo žaibo statomi žaibolaidžiai.

Jie pakelia žaibo tikimybę išsikrauti būtent ten. Lygiai toks pat elgesys turi būti su mintimis. Vos tik pajutai, kad jų įtampa, krūvis didėja iki neprognozuojamo lygio skubiai reikia kurti dirbtinį žaibo iškrovimą. Geriausia, kad nereiktų laukti, kol žaibas pats išsikraus tavo laukiamoje vietoje. Žaibą galima suorganizuoti ten, kur jis duos mažiausiai neigiamų pasekmių ir daugiausia teigiamų. Tai ir yra sutartis su gamta. Žinant sritis, kur yra įtampa, reikia laukti, ruošti, kurti jos iškrovimo planus.

Kaip žaibolaidis yra elektros iškrovimo įrenginys, lygiai tokiu principu galima sukurti ir minčių iškroviklius. Pirmiausia reikia aptikti įtampos šaltinius. Antra, reikia mokėti valdyti įtampą, kad išsiaiškinti kaip arti ar toli ji yra iki iškrovos. Trečia, reikia susikaupti, pasiruošti iškrovimo momentui, įvykiui.

Tam reikia susikurti apsaugas, paruošti minčių iškrovos galimybių kelius, variantus. Dažnai jie atsiranda patys, vos tik susiruošus planuoti šį veiksma. Toliau reikia sekti situaciją, kad pati gamta – tai yra mintis, tau pasiūlytų patį efektyviausią minčių iškrovimo momentą, būdą. Po minties iškrovos reikia neįsijausti į buvusį įvykį, kad nepaskatinti papildomos iškrovos.

Dar atskirai reiktų pašnekėti apie moralę. Jeigu ji sugeba kurti tokias įtampas, tai jos nauda gyvenime turi būti peržiūrėta. Tobulas dalykas turi turėti minimum neigiamų pasekmių. Dabartinė moralė tuo nepasižymi. Ji gina atskiro žmogaus arba visos visuomenės interesus pamiršdama, o gal ir nežinodama, kad yra dar nežinomų veikiančių asmenų. Tai - mintys. Nagrinėdami moralės klausimus, turime atsižvelgti į šiuos asmenis. Jų svarba nėra mažesnė, o kartais žymiai didesnė, už žmonių ir visuomenės svarbą. Žmogui tobulėjant, vystantis, mintys gaminamos dideliais tempais, o jų realizacija mažai kas tesirūpina. Žmogui atrodo, kad svarbu ką tu darai, ką šneki ir visiškai nesvarbu ką galvoji. Tokiu būdu ir gaminamos mintys. Protas, šiuo metu labai aukštinamas (kartais pelnytai), kuria įtampą, o jausmai, atsakantys už jos realizaciją, nepagrįstai užmirštami. Būtent jausmai pradeda šėlti pasiekę tam tikrą įtampos lygį. Jie atlieka tą iškrovos, o taip pat ir įkrovos vaidmenį, kuris apsaugo mus nuo neprognozuojamo minčių (ypač prievartinių) kaupimo pasekmių. Šiuo metu lengviau eržilui neleisti judėti, nei mokėti jį profesionaliai kontroliuoti, leisti jam išsikrauti. Deja, gyvenimas neina mūsų užprognozuota vaga, jis turi savo tikslus, dėsnius, kurie nori to ar nenori bus pasiekti. Reikia leisti jam judėti veržliau į priekį, mažiau stabdant dėl kiekvienos smulkmenos, ypač kai ji velkasi

toli iš praeities.

{comments on}

SEO by [AceSEF](#)